

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра кримінального права, процесу та криміналістики

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

«ПЕРСОНІФІКАЦІЯ НЕВПІЗНАНИХ ТРУПІВ
(криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти)»

Виконав: студент II курсу
за спеціальністю
262 «Правоохоронна діяльність»,
освітнього рівня «магістр»
Махамд Хадум

Керівник: д.ю.н., професор
Подобний Олександр Олександрович

Рецензент: к.ю.н., доцент
Неледва Наталя Василівна

Одеса - 2020 рік

АНОТАЦІЯ

Махамд Хадун. Персоніфікація невідомих трупів (криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти). – На правах рукопису.

Дипломна робота магістра за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». – Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020.

У дипломній роботі магістра здійснено комплексне дослідження криміналістичних та оперативно-розшукових аспектів персоніфікації невідомих трупів.

У рамках теоретичні засади персоніфікації невідомих трупів обґрунтовано доцільність вирішення зазначеної мети шляхом проведення тактичної операції. Ідентифікаційні ознаки людини визначено як основу процесу персоніфікації невідомих трупів.

Дослідженням організаційних та оперативних аспектів персоніфікації невідомих трупів визначено особливості вирішення цього завдання під час першочергових слідчих (розшукових) дій, а також використання оперативних та криміналістичних обліків.

Розкрито питання застосування у персоніфікації невідомих трупів методів виявлення і фіксації діагностичної та ідентифікаційної інформації, судово-медичних і біологічних експертиз, пред'явлення трупа для впізнання та можливості використання інших експертних методів.

SUMMARY

Mahamd Hadun. Personification of unidentified corpses (forensic and operational-search aspects). - On the rights of the manuscript.

Master's thesis in the specialty 262 "Law Enforcement". - International Humanities University, Odessa, 2020.

In the master's thesis the complex research of criminological and operative-search aspects of personification of unidentified corpses is carried out.

Within the framework of the theoretical principles of personification of unidentified corpses, the expediency of solving this goal by conducting a tactical operation is substantiated. Identification features of a person are defined as the basis of the process of personification of unidentified corpses.

The study of organizational and operational aspects of the personification of unidentified corpses identified the features of solving this problem during the priority investigative (search) actions, as well as the use of operational and forensic records.

The issue of application of methods of detection and fixation of diagnostic and identification information, forensic and biological examinations, presentation of the corpse for identification and the possibility of using other expert methods in the personalization of unidentified corpses is revealed.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ НЕВПІЗНАНИХ ТРУПІВ	7
1.1 Персоніфікація невідомих трупів як тактична операція.....	7
1.2 Ідентифікаційні ознаки людини як основа персоніфікації невідомих трупів.....	23
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ОПЕРАТИВНІ АСПЕКТИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ НЕВПІЗНАНИХ ТРУПІВ	36
2.1 Персоніфікації невідомих трупів під час першочергових слідчих (розшукових) дій.....	36
2.2 Використання оперативних та криміналістичних обліків у персоніфікації невідомих трупів.....	52
КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ НЕВПІЗНАНИХ ТРУПІВ	55
3.1 Методи виявлення і фіксації діагностичної та ідентифікаційної інформації у персоніфікації невідомих трупів.....	55
3.2 Судово-медичні і біологічні експертизи під час персоніфікації невідомих трупів.....	67
3.3 Пред'явлення трупа для впізнання у персоніфікації невідомих трупів.....	79
3.4 Можливості використання інших експертних методів для персоніфікації невідомих трупів.....	83
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абушенко В.Л. Особистість. *Новітній філософський словник*. К.: Вид. В. М. Скакун, 1998.
2. Алымов Д.В. Об использовании следов биологического происхождения для криминалистической идентификации личности. *Вестник криминалистики*. 2010. Вып. 3 (35) С. 48-49.
3. Алымов Д.В. Значение руководящей роли следователя при производстве тактической операции «Атрибуция трупа». *Рос. следователь*. 2011. № 6. С. 174-180.
4. Алымов Д.В. Система тактической операции «атрибуция трупа». *Серия История и право*. 2012. № 2. Ч. 1. С. 27-31.
5. Балужева Т.С. Прогнозирование элементов внешности в антропологической реконструкции. *Наука о человеке и общество: итоги, проблемы, перспективы* : сборник статей / [сост. и отв. ред. Г.А. Аксянова]. Москва, 2003. С. 93-97.
6. Белкин Р.С. Курс советской криминалистики Т. 3: Криминалистические средства, приемы и рекомендации. Москва: Акад. МВД СССР 1979. 185 с.
7. Белкин Р.С. История отечественной криминалистики. Москва: Издательство НОРМА, 1999. С. 185. URL: <http://www.lawlibrary.ru/izdanie25864.html>
8. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы, тенденции, перспективы. Общая и частные теории. Москва: Юрид. лит., 1987. URL: <http://www.twirpx.com/file/286633/>
9. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. Москва: Изд-во БЕК, 1997. С. 117-118.
10. Белкин Р.С. Общая теория советской криминалистики. Саратов: Изд-во Саратов. гос. ун-та, 1986. 400 с.

11. Біленчук П.Д. Криміналістика: кредитно-модульний курс. Київ: ВД Декор, 2014. 244 с.
12. Білецька Г.А. Особливості проведення судово-медичної експертизи по ідентифікації особи. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/>
13. Боришевський М.Й. Особистість у вимірах самосвідомості. Суми: Видавничий будинок «Еллада», 2012. 608 с.
14. Бригинець І. Поняття і сутність методу словесного портрета та його значення у практичній діяльності правоохоронних органах. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 6. С. 148-151.
15. Бурова Е.В. Идентификационные и диагностические исследования ногтей и их следов. *Обзорная информация*. Вып. 3. ВНИИСЭ, 1994. С. 34-42.
16. Быстряков Е.Н., Усанов И.В. Проблема оптимизации расследования преступлений, совершенных профессионально. *Следователь*. 2005. № 7. С. 24-27.
17. Габитология, ее возникновение и основные принципы. URL: <https://www.proza.ru/2016/05/11/1253>
18. Генотипоскопічна експертиза. URL: <https://www.osmark.com.ua/2015/08/13/>
19. Герасименко О.І., Антонов А.Г., Герасименко К.О., Комісарова Н.О., Комісаров М.Л. Судова медицина: підручник для ВНЗ. Київ: КНТ, 2016. 228 с.
20. Герасимов М.М. Восстановление лица по черепу (современный и ископаемый человек). Москва: Академия наук СССР, 1955. 150 с.
21. Гора І.В. Криміналістика / Гора І.В., Іщенко А.В., Колесник В.А. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2007. 164 с.
22. Грицаенко П. П. Судебная медицина : учебник для прикладного бакалаври ата. Москва : Издательство Юрайт, 2015. 325 с.

23. Гужеедов В.Н., Воронцов В.С. Использование стоматологического статуса при проведении идентификационных исследований. *Судебная медицина*. 1984. № 1. С. 27-29.

24. Гусев Л.Н. Предупреждение, пресечение и раскрытие убийств. Москва: Юрид. лит., 1962. С. 206. 78 с.

25. Дактилоскопічна експертиза. URL: http://ndekc-zakarpatya.org/photo/pages/files/4_6.pdf

26. Дубягин Ю.П. Руководство по розыску и расследованию неочевидных убийств: криминалистический, судебно-медицинский, антропологический, уголовно-процессуальный и организационный аспекты. Москва: Буквица, 1997. URL: <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=103923>

27. Дулов А.В. Тактические операции при расследовании преступлений. Минск: Изд-во БГУ, 1979. 86 с.

28. Экспертиза крові. URL: <https://www.osmark.com.ua/2015/08/13/>

29. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

30. Закон України «Про поховання та похоронну справу» від 10 липня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-15>

31. Зимин А.М. К проблеме установления личности в криминалистике. *Информационный бюллетень: Академия МВД России*. 1997. № 2. С. 21-27.

32. Зимин А.М. Об основных направлениях решения проблемы отождествления человека по признакам внешнего облика с использованием субъективных портретов. *Экспертная практика*. 1996. Вып. 40. С. 75-78.

33. Иванова Э.В. Современные проблемы идентификации неопознанных трупов в криминалистике. Москва. 2016. 400 с.

34. Идентификация личности погибшего. *Юридический консультант*. 2007. № 7. С. 11-17.

35. Інструкція з організації та функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС: наказ МВС України від 10.09.2009 р. № 390. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>

36. Інструкція про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: наказ МВС України від 11.09.2001 р. № 785. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01>

37. Кириченко А.А. Основы юридической одорологии (теорология, правовая процедура, методика) : монография. Ивано-Франковск: Изд-во Плай, ГЭКЦ МВД РБ, 2001. 250 с.

38. Кириченко А.А. Проблемы судебной одорологии : [монография]. Харьков : Основа, 1997. 48 с.

39. Кисин М.В., Петранек Г. Использование консервированного запаха в раскрытии преступлений : пособие [под общей ред. М. В. Кисина]. Москва; Берлин: ВНИИ МВД СССР, КИННП МВД ГДР, 1983. 270 с.

40. Клипко Е.П. Основы медико-криминалистической идентификации человека. Москва, 2010. 120 с.

41. Когутич І.І. Криміналістика : курс лекцій / І.І. Когутич. Київ : Атіка, 2008. 266 с.

42. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

43. Корноухов В.Е. Комплексное судебно-экспертное исследование свойств человека. Красноярск, 1982. 168 с.

44. Короткий енциклопедичний словник з культури. Київ : Україна, 2003. 84 с.

45. Крилова С. Особистість. *Філософський енциклопедичний словник*. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 438 с.

46. Криміналістика [под ред. Н.П. Яблокова / изд. второе]. Москва: ЮРИСТЪ, 2001. 344 с.

47. Криміналістика: підручник / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 555 с.
48. Криміналістика: Підручник для студентів юрид. спец. вищих закладів освіти. Глібко В.М., Дудніков А.Л., Журавель В.А. та ін. / За ред. В.Ю. Шепітька. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 256 с.
49. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
50. Курс криміналістики. Особенная часть. Т. 2. / В. Е. Корноухов [и др.]; отв. ред. В. Е. Корноухов. Москва: Юристъ, 2004. 278 с.
51. Курс лекцій з криміналістики. Основи одорології. / Т.О. Коросташова, Ю.О. Ланцедова, О.С. Тунтула; [за наук. ред. О. А. Кириченка]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 142 с.
52. Лубицкий Ю.М., Тахо-Ходи Х.М. К вопросу об отождествлении личности по ноггям. *Сборник научных работ по судебной медицине и пограничным областям*. Москва.: Медгиз, 1955. Вып. 2 С. 228-230.
53. Лук'янчиков Б. Є., Лук'янчиков Є. Д., Петряев С. Ю.. Криміналістика: Навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I : Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка. Київ : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. 2017. С. 163-167.
54. Матвійчук В.В. Методика попередження та розкриття вбивств на замовлення. Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2009. 125 с.
55. Милуков С.В. Алгоритм идентификации личности неопознанных трупов современными методами. *Вестник криминалистики*. 2009. Вып. 3 (31). С. 102-103.
56. Михайличенко Б.В., Бабанін А.А., Мішалов В.Д., Дунаєв О.В. Сучасні можливості судово-медичної ідентифікації особи за стоматологічним статусом: стан і перспективи. URL: http://www.Ia_2014_1_12.pdf

57. Мультимедійний підручник "Криміналістика" до 50-річчя кафедри «Криміналістики та судової медицини» Національної академії внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/kriminalist/lections/lecture_2.5.html#4

58. Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 390 «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС» від 10 вересні 2009 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0963-09>

59. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 липня 2017 р. за № 937/30805 «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/sp:wide>

60. Наук.-практ. видання для слідчих і дізнавачів / М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. URL: https://www.studmed.ru/panov-m-sheptko-vyu-konovalova-vo-nastlna-kniga-sldchogo_b7282998577.html

61. Науково-практичний коментар КПК Кримінально-процесуального кодексу України (актуальний). Стаття 230. Пред'явлення трупа для впізнання. URL: <http://mego.info/>

62. Ничитайло І. Криміналістична ідентифікація особи за ознаками зовнішності в ході здійснення оперативно-розшукової діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 9. С. 176-181.

63. Образцов В.А. Основы криминалистики. Москва: Юристъ, 1996. 200 с.

64. Осипенко І.П., Гарига-Грихно М.М. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності. *Криміналістичний вісник*. 2017. № 1 (27). С. 144-145.

65. Петров В.П. Судебно-медицинская экспертиза при установлении личности трупа неизвестного человека: Пособие для оперативного состава милиции. Ленинград, 1963. 120 с.

66. Петров С.В. «Общая хирургия» 1999. URL: <http://www.med24info.com/books/obschaya-hirurgiya/>

67. Потапов С.М. Введение в криминалистику. Москва, 1946. С. 15.

68. Правила проведения судебно-медицинских экспертиз (досліджень) у відділеннях судово-медичної криміналістики бюро судово-медичної експертизи МОЗ України, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України № 6, від 17 січня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-95>

69. Правила проведення судебно-медичної експертизи (досліджень) трупів у бюро судово-медичної експертизи від 26 липня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0257-95>

70. Приходько В.О. Криміналістичні обліки розшукового призначення експертної служби МВС України – джерела криміналістично значущої інформації. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 3 С. 283-285.

71. Райт Р. Х. Наука о запахах : монография. Москва : Мир, 1966. 78 с.

72. Ревнитская Л.А., Сидоренко И.А. Ногти как объект судебно-медицинского иденти-фикационного исследования. *Лабораторные исследования объектов судебно-медицинской экспертизы*. Горький, 1985. С. 19-24.

73. Робота з речовими джерелами криміналістичної інформації при розкритті та розслідуванні злочинів. URL: <http://ua.textreferat.com/referat-7167-20.html>

74. Роцин А. И. Криминалистическая одорология. *Книга криминалиста : практ. пособие*. Киев : Україна, 1995. 413 с.

75. Руководство по расследованию убийств. Пособие. Москва: Юрид. лит., 1977. 232 с.

76. Русаков А. П. Патологическая анатомия болезней костной системы. Москва., 1959. 200 с.

77. Савушкин А.В. Установление возраста по микроскопическим изменениям зубов человека. *Материалы I-го расширенного научно-практического семинара «Современное состояние и проблемы улучшения научной, организационной и экспериментальной работы в области идентификации личности трупов неизвестных граждан»*. Москва, 1981. С. 25-27.

78. Самищенко С. С. Судебная медицина: Учебник для юрид. вузов. Москва: Право и Закон. 1996. 400 с.

79. Сапожников Ю.С. Первичный осмор трупа на месте его обнаружения. Киев: Госполитиздат, 1940. 130 с.

80. Снетков В.Л., Зинин Л.М. Система составления описания внешности человека. М.: ВНИИ МВД СССР, 1976. 90 с.

81. Сорокач О. В. Щодо становлення та розвитку теорії і практики встановлення особи невідомих трупів. Львівський державний університет внутрішніх справ. Київ, 2014. 300 с.

82. Сорокач О.Л. Початковий етап розслідування вбивств пов'язаний з виявленням невідомого трупа. Львівський державний університет внутрішніх справ. К., 2012. 200 с.

83. Степанов В. “Криминалистическая характеристика убийств”. *Общественнополитический журнал “Знать”*. С. 38-41.

84. Тахо-Годи Х.М. Пособие по основам научной фотографии в судебной медицине. Москва.: Медицина, 1977. 80 с.

85. Тахо-Ходи Х.М. Установление принадлежности одежды и обуви определенному лицу: Метод, письмо. Москва: ЦНИИСЭ РСФСР, 1966. 70 с.

86. Федосюткин Б.А. Комбинированный графический метод восстановления лица по черепу. Москва, 1991. URL: http://unicat.nlb.by/opac/pls/pages.view_doc?off=0&size=20&qid=10258&format=full&nn=2

87. Фомина А.С. Тактическая операция «Атрибуция трупа» (Идентификация неопознанного трупа). *50 лет в криминалистике. К 80-летию со дня рождения Р.С. Белкина* : материалы междунар. науч. конф. Воронеж : Воронеж. гос. ун-т, 2002. С. 267-271.

88. Цветков П.П. Исследование личности обвиняемого в свете теории криминалистической идентификации. *Вопросы криминалистики и судебной экспертизы*. Саратов: изд. Саратов, гос. ун-та, 1976. Вып. 1. С. 6-9.

89. Чаплинский К.О. Тактика пред'явления для впізнання при розслідуванні злочинів проти життя, здоров'я, волі та статевої недоторканості особи: Навчально-практичний посібник. Дніпропетровськ: УМВС України в Дніпропетровській області; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2007. 322 с.

90. Шамлян К., Кліманська М. Проективні методи дослідження особистості : підручник. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. 465 с.

91. Шепитько В.Ю., Коновалова В.О., Журавель В.А. Криміналістика. Харків : Право, 2008. 268 с.

92. Шиканов В.И. Тактическая операция «атрибуция трупа» (некоторые вопросы теории и практики). *Проблемы советского государства и права*. Иркутск, 1975. Вып. 11-12. С. 128-129.

93. Шиканов В.И. Теоретические основы тактических операций в расследовании преступлений. Иркутск, 1983. 82 с.

94. Шухнин М.Н. Неопознанный труп. Установление личности. Москва: издательство «Юрлитинформ», 2006. 488 с.

95. Эйсман Л.Л. Криминалистика в системе юридических и естественных наук. *Сб. науч. работ НИИСЭ*. Вильнюс. 1963. Вып. 1. С. 23-39.

96. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: «Укр. енцикл.», 1998. 186 с.

97. Pretty I.A. A look at forensic dentistry. Part 1: The role of teeth in the determination of human identity / I. A. Pretty, D. Sweet. 2001, Apr. 14. Vol. 190 (7). C. 359-366.

98. Subsol G. Quatrehomme Automatic 3D facial reconstruction by feature-based registration of a reference head. In J.G., Marks M.K. Computer. *Graphic facial reconstruction*. Clement, 2005. C. 80-81.